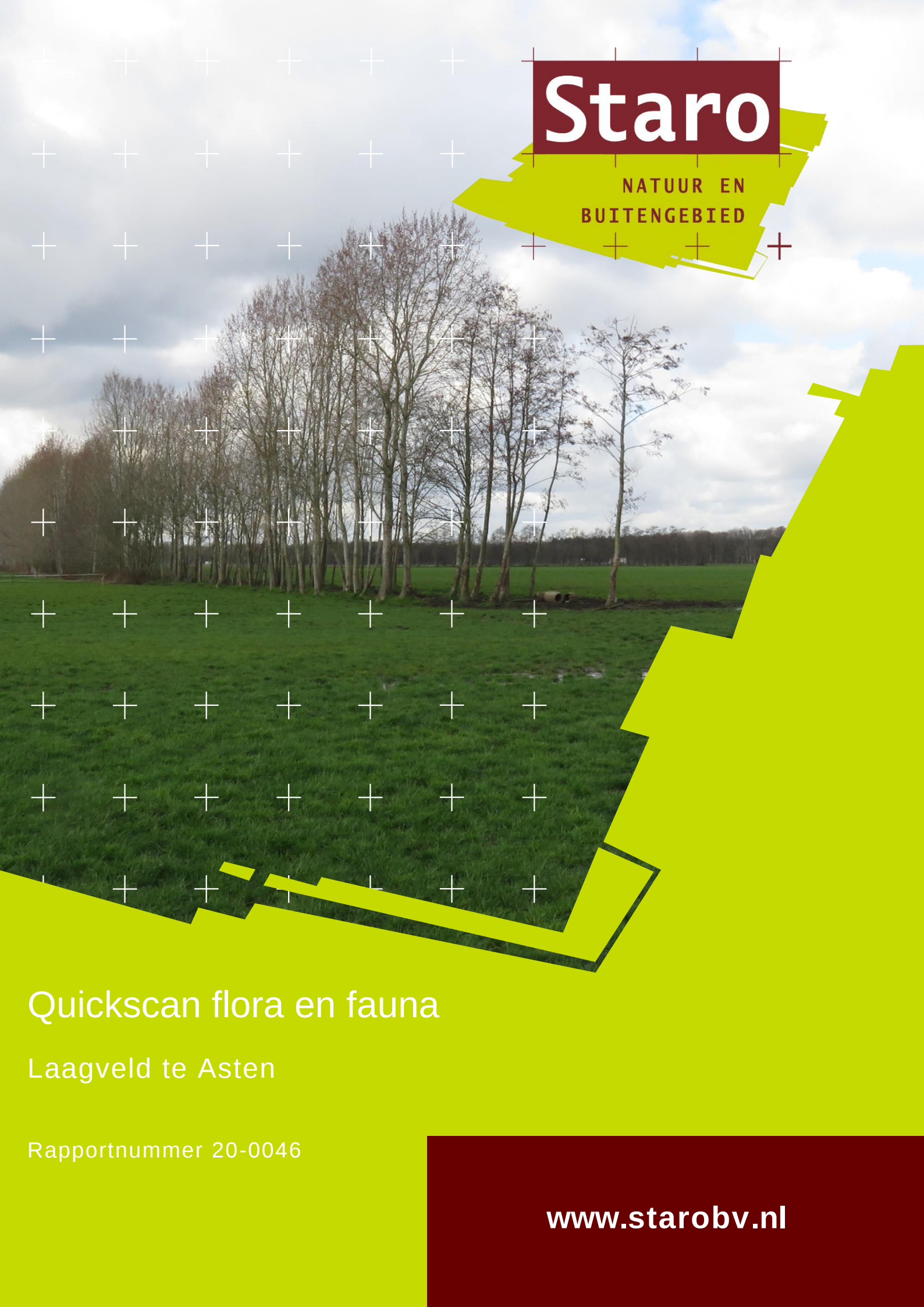

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Laagveld te Asten

Rapportnummer 20-0046

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Laagveld te Asten

Maart 2020

Rapportnummer: P20-0046
Status rapport: definitief; geredigeerd oktober 2020

Opdrachtgever: Pouderoyen Compagnons

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buiten
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: N. Arts-Smits en M.A. den Otter

Auteur: M.A. den Otter

Kwaliteitscontrole: N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	3
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode.....	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden.....	11
4.2	Beschermde soorten	13
4.2.1	Flora.....	13
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Kevers en weekdieren	14
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Amfibieën en reptielen	14
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	18
5	Conclusies	21
5.1	Beschermde gebieden.....	21
5.2	Beschermde soorten	21
5.3	Advies en aanbevelingen	23
	Geraadpleegde bronnen	25

Bijlagen

Bijlage 1	Wet- en regelgeving
-----------	---------------------

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens een bedrijf binnen Asten te verplaatsen naar een locatie die momenteel agrarisch in gebruik is. In het plangebied staan schuren, stallen en er ligt een weiland. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke

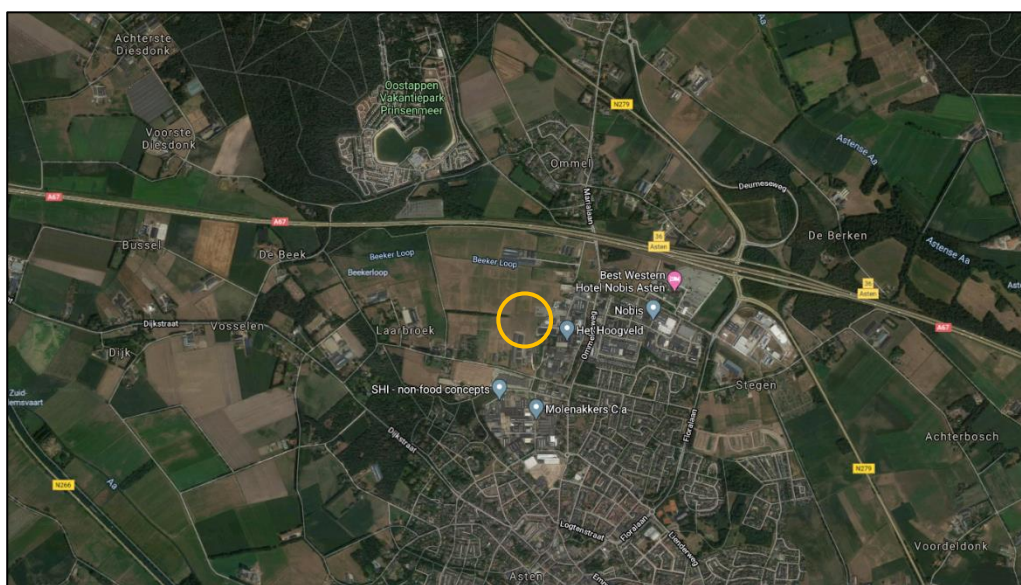
noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

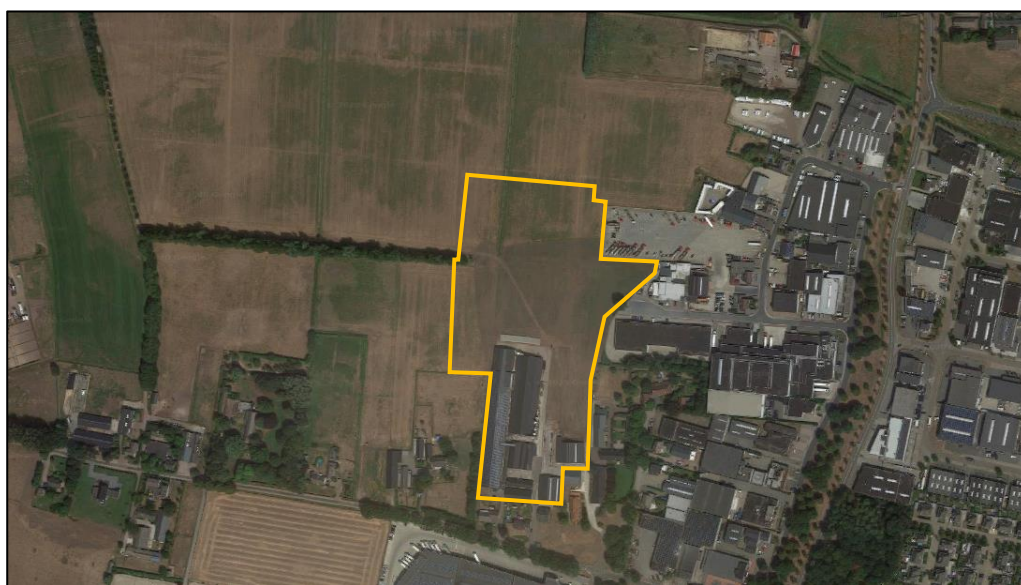
2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan Laagveld en achter de percelen aan Laarbroek in het noorden van de bebouwde kom van Asten. Het plangebied betreft een aantal agrarische bedrijven en ligt tussen akkers en bedrijventerreinen. Ten noorden van het plangebied ligt de A67. Het plangebied bestaat uit stallen, schuren, erfverharding en in het noorden een weiland. In het westen van het plangebied ligt een sloot met aangrenzend een bomenrij. In het oosten staat een grote boom.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 6 en 7 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 3. De te slopen gebouwen genummerd (bron: Google Maps)

De gebouwen 1, 2, 3 en 4 worden gesloopt voor het realiseren van het nieuwe bedrijventerrein (figuur 3). De gebouwen 5 en 6 worden op een later tijdstip gesloopt, doch uiterlijk 1 januari 2025.

Foto 1. Verharding tussen de gebouwen 1 en 5

Foto 2. Gebouw 2

Foto 3. Gebouw 1

Foto 4. Gebouw 1

Foto 5. Gebouw 3

Foto 6. Gebouwen 3 en 4

Foto 7. Aansluiting dak naar buitenmuur, gebouw 3

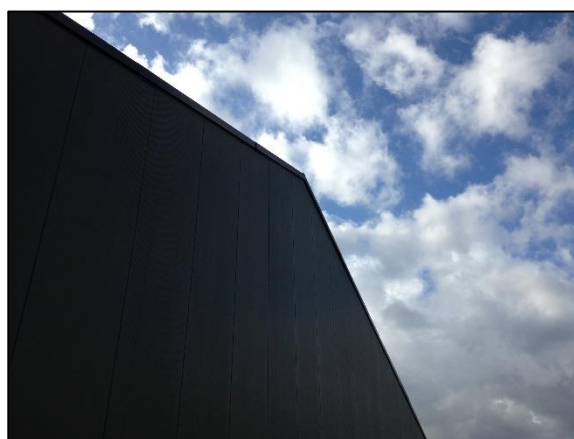

Foto 8. Aansluiting tussen dak en wand, gebouw 4

Foto 9. Gebouw 5

Foto 10. Nest in gebouw 5

Foto 11. Gebouw 6

Foto 12. Gebouw 6

Foto 13. De bomenrij in het westen

Foto 14. De sloot in het westen van het plangebied

Foto 15. Overzicht plangebied met gebouwen 3 en 4 en de te kappen boom op achtergrond

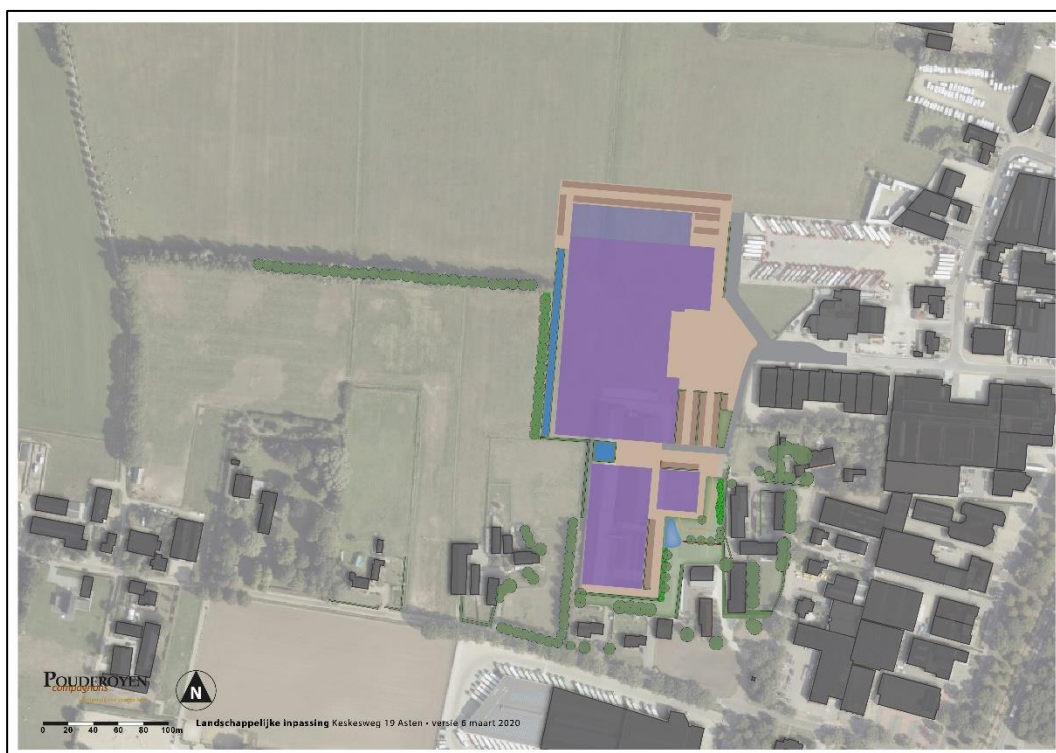

Foto 16. Weiland, momenteel drassig

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens een bedrijventerrein te realiseren, zoals is weergegeven in figuur 4. Hiervoor worden de gebouwen 1, 2, 3 en 4 gesloopt. Gebouwen 5 en 6 worden later gesloopt, uiterlijk 1 januari 2025.

Een klein deel van de bomenrij in het westen ligt binnen het plangebied en wordt mogelijk gekapt. In het westen van het plangebied wordt een bomenrij geplant die aansluit op deze aanwezige bomenrij, ook wordt hier een waterretentiegebied aangelegd. Tussen de woningen aan de Laarbroek en het bedrijventerrein wordt een groenstrook of bomenrij gerealiseerd. Het oosten van het terrein wordt ontsloten op Laagveld hiervoor wordt een populier gekapt. In het zuidoosten van het plangebied is waterretentie met grasland voorzien.

Figuur 4. Voorgenomen plannen bedrijfsgebouw te Asten (bron: Pouderoyen Compagnons)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

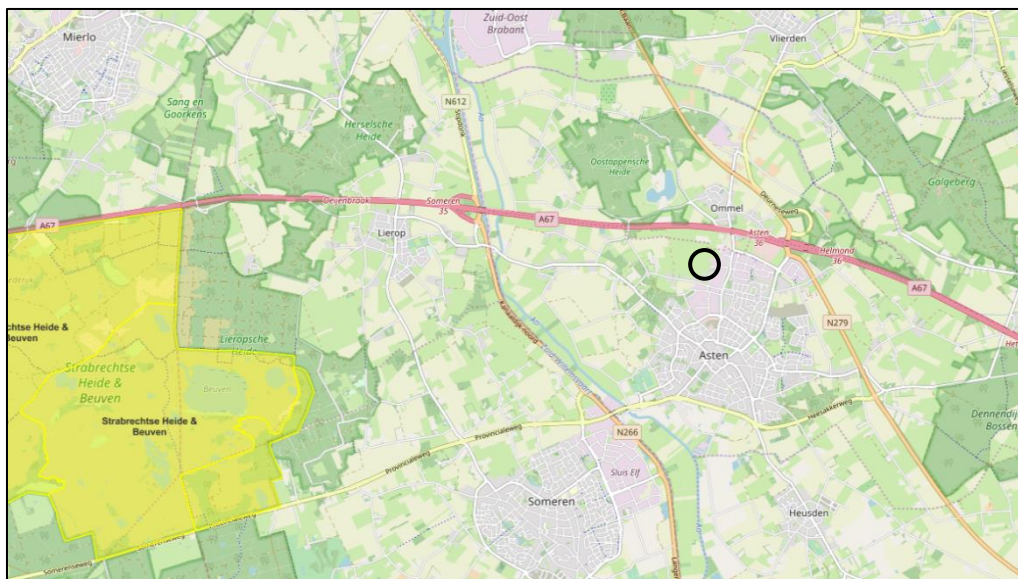
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 3 maart 2020 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, windkracht 4 en circa 8 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 5,6 kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt, zie figuur 5. Dit betreft Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte cirkel) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering en verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen plannen.

Als gevolg van de sloop- en bouwwerkzaamheden in het plangebied zal sprake zijn van stikstofemissie. Depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de natuurwaarden. De hoeveelheid stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen plannen op Natura 2000-gebieden is bepaald middels een stikstofberekening met het programma AERIUS Calculator.

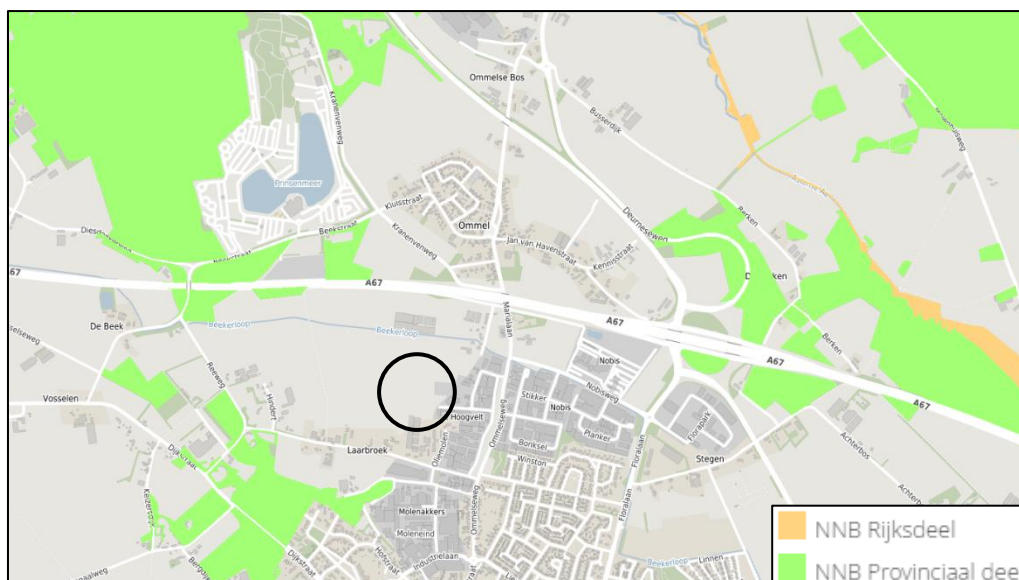
Pouderoyen compagnons heeft de stikstofeffecten beoordeeld die mogelijk optreden door de bestemmingsplanwijziging. Dit betreft het toekomstige gebruik, maar ook de tijdelijke bouw- en aanlegfase die hieraan vooraf gaat. In AERIUS is op basis van voorgaande gegevens de worstcase stikstofdepositie voor het jaar 2021 (realisatie en gebruik Heijligers) en het jaar 2022 (gebruiksphase SHI en Heijligers) berekend.

Uit de berekeningen volgt dat in beide fasen geen rekenresultaten boven de 0,00 mol N/ha/jaar zijn. Dit betekent dat het project niet leidt tot een toename in stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden (dit geldt voor zowel de Nederlandse als Belgische Natura 2000-gebieden).

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant bestaande uit rijksdeel en het provinciaal deel) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaart Natuurbeheerplan op de website van provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN Rijksdeel ligt op circa 1,7 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN Provinciaal deel ligt op circa 300 meter ten zuiden van het plangebied. De ligging van het NNN in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 6.

Figuur 6. Ligging plangebied (zwarte cirkel) ten opzichte van het NNN
(bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNN. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNN, en de aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de kernkwaliteiten van het NNN. Negatieve effecten zijn bijvoorbeeld verstoring, versnippering, verdroging en vernatting.

Conclusie

Een negatief effect op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstof uitstoot kan niet worden uitgesloten. Uit de AERIUS-calculatie blijkt dat het project niet leidt tot een toename in stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden (dit

geldt voor zowel de Nederlandse als Belgische Natura 2000-gebieden).

Effecten als verdroging, versnippering en verstoring door licht, geluid en trilling in Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen worden uitgesloten.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de kernkwaliteiten van het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied drijvende waterweegbree is waargenomen (§3.2 Wnb). Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor deze en andere beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het plangebied. In het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig; de sloot is te voedselrijk (ook fosfaatrijk). De rest van het plangebied bestaat uit voedselrijk weiland, bebouwing en verharding. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Volgens gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied kleine ijsvogelvlinder en spiegeldikkopje zijn waargenomen (beide §3.3 Wnb). Op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied zijn gentiaanblauwtje, grote vos, kommavvlinder (alle §3.3 Wnb) en teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied ontbreken het geschikte habitat en de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlinders. Het spiegeldikkopje komt voor in de Groote Peel en de kleine ijsvogelvlinder is een soort die in bossen voorkomt op kamperfoelie. Hiermee is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied beekrombout (§3.3 Wnb) en gaffellibel (§3.2 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn bosbeekjuffer, gevlekte glanslibel, speerwaterjuffer (alle §3.3 Wnb) en gevlekte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) waargenomen. Op een afstand van vijf tot tien kilometer is gewone bronlibel waargenomen (§3.2 Wnb).

Binnen het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig; de sloot is niet geschikt voor deze rivier-, beek- en venlibellen. Daarmee ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van (beschermde) libellen in het plangebied is uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland zijn weinig verspreidingsgegevens bekend van de beschermde kevers en weekdieren, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

Vliegend hert (§3.3 Wnb) is waargenomen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied. Deze soort komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.

- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt permanent oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van geschikt permanent oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen. Vanwege het ontbreken van geschikt permanent oppervlaktewater is het voorkomen van (beschermde) vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van

Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn kleine watersalamander (§3.3 Wnb), heikikker, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb) waargenomen.

In het plangebied matig geen geschikt oppervlaktewater aanwezig en daarmee matig geschikt voortplantingshabitat voor amfibieën. De sloot watert snel af op een lager gelegen watergang. Het is echter niet geheel uit te sluiten dat algemene amfibiesoorten, zoals bruine kikker en kleine watersalamander hier voortplantingshabitat vinden. Het plangebied is matig geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Het grasland en de verharding bieden onvoldoende dekking en de gebouwen zijn ontoegankelijk of te droog om in te overwinteren. Onder de bomenrij in het westen van het plangebied is geen ondergroei aanwezig. Mogelijk doorkruisen kleine water salamander, bruine kikker en gewone pad incidenteel het plangebied. Deze soorten zijn weinig kritisch ten aanzien van het habitat. Voor Alpenwatersalamander, bastaardkikker, heikikker, knoflookpad, poelkikker en rugstreeppad biedt het plangebied niet het juiste habitat. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is uit te sluiten.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) en zandhagedis (§3.2 Wnb) zijn waargenomen.

Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt habitat voor deze en andere reptielen. Geschikt habitat ligt op een te grote afstand van het plangebied. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Bij het omploegen van het land kunnen eventueel verscholen bruine kikker en gewone pad worden verstoord of verwond. Tevens is het plangebied na de voorgenomen herinrichting niet meer geschikt voor gewone pad en bruine kikker.

De sloot wordt mogelijk gedeeltelijk gedempt en verplaatst. Dat kan in de voortplantingsperiode van amfibieën een negatief effect hebben op de aanwezige soorten. In het plangebied blijft na verplaatsing van de sloot echter evenveel oppervlaktewater aanwezig. Door het waterretentiegebied gedeeltelijk van een flauwe oever te voorzien, wordt het plangebied mogelijk meer geschikt als voortplantingshabitat voor amfibieën.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. In het kader van de zorgplicht dient het

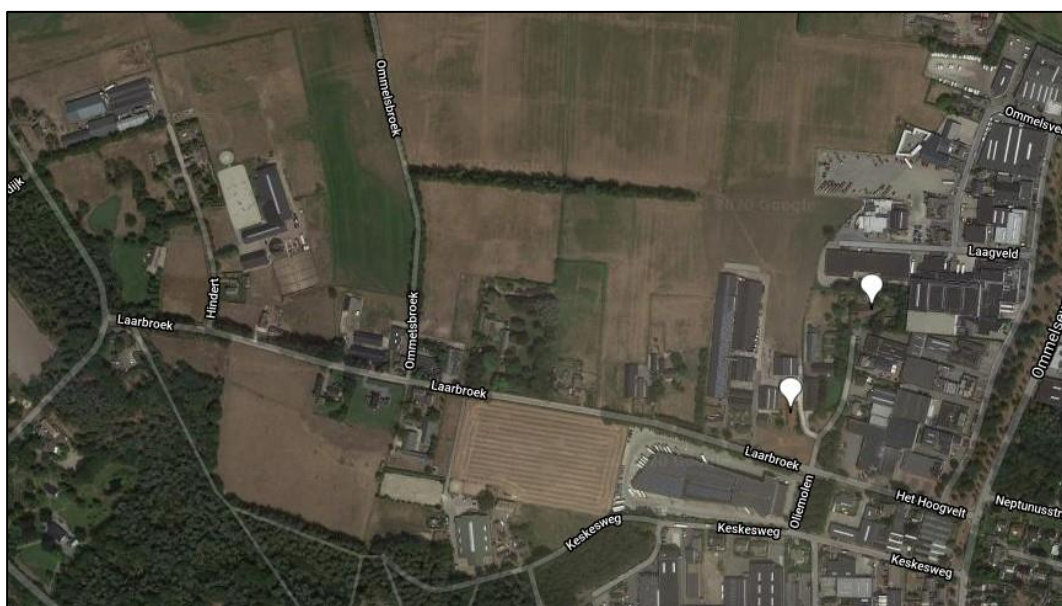
dempen van de sloot plaats te vinden buiten de voortplantingsperiode van amfibieën (grofweg begin maart – september).

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek is in gebouw 5 een nest aangetroffen van vermoedelijke houtduif (foto 6). Ook in gebouw 6, de koeienstal kunnen vogels nestelen. Ook zijn overvliegende houtduiven waargenomen tijdens het veldbezoek.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw (alle §3.1 Wnb).

In het plangebied staan stallen en schuren, van deze zijn gebouwen 5 en 6 geschikt voor algemene vogelsoorten die ook broeden in nabij gebouwen. Voor huismus, gierzwaluw en uilen, vogels met een jaarrond beschermd nest, zijn de stallen en schuren ongeschikt als nestgelegenheid. Er zijn geen geschikte openingen of balken voor zitplaatsen en nestplaatsen aanwezig. Aan het plangebied grenst een bomenrij, hierin kunnen algemene vogelsoorten nestelen. In de bomen waren zijn geen nesten aanwezig ten tijde van het onderzoek. Voor jaarrond beschermde nesten van roofvogels zijn deze bomen ongeschikt door de geringe grootte. De populier in het oosten van het plangebied kan gebruikt worden als broed- en foerageergebied door algemene vogels. In deze boom is geen jaarrond beschermd nest aanwezig. Nabij de woning ten oosten van het plangebied is een steenuilkast aanwezig. Het is uit het veldonderzoek voor de quickscan niet duidelijk geworden of deze kast gebruikt wordt door steenuilen. Uit de gegevens van Vogelwerkgroep De Peel van INV Asten-Someren blijkt dat aan de Oliemolen ook een kerkuilnestkast aanwezig is, zie figuur 7.

Figuur 7. Nestkasten steenuil (witte markers) nabij het plangebied, bron: Vogelwerkgroep De Peel INV Asten Someren

Uit de gegevens van de monitoring van de nestkasten door de Vogelwerkgroep (e-mailwissel J. van Zanten van de Vogelwerkgroep) blijkt dat de kast bij Oliemolen 10 een kerkuilenkast is en daar zijn bij de Vogelwerkgroep geen broedgevallen bekend sinds 1984. De nestkast bij Oliemolen 3 (op de grens met Laarbroek en het plangebied) is een steenuilenkast en bij de Vogelwerkgroep zijn geen broedgevallen bekend sinds 2016. Bij Laarbroek 14 is recentelijk een steenuilkast opgehangen. Hieruit volgt dat het plangebied geen essentieel leefgebied vormt voor steenuilen, maar dat steenuilen in het verleden wel in de buurt van het plangebied hebben gebroed. Het intensieve grasland in het noorden van het plangebied vormt echter geen geschikt foerageergebied voor steenuilen. Het weiland aan de zijde van de Laarbroek is wel geschikt als foerageergebied voor uilen. Dat blijft in de plannen behouden.

Het plangebied is verder geschikt als foerageergebied voor verschillende vogelsoorten. Waaronder kerkuil en roek; vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is. Voor roek en kerkuil is in de omgeving van het plangebied voldoende foerageergebied aanwezig, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op deze vogelsoorten. Dat geldt ook voor steenuil, aangezien in de directe omgeving van het plangebied geen nesten aanwezig zijn.

Effectbeoordeling

De schuur met het nest (nummer 5) wordt voorlopig nog niet gesloopt. Voorafgaand aan de sloop van dit gebouw dient te worden onderzocht of een broedgeval aanwezig is.

Bij het snoeien of kappen van bomen en struiken kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd.

In het plangebied verdwijnt foerageergebied van vogels. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig voor verschillende vogelsoorten. Het realiseren van een nieuw bedrijventerrein heeft dan ook geen significant negatief effect op foerageergebied van vogels. De weilanden aan de zijde van de Laarbroek huisnummers 2, 4 en 6 blijven geschikt voor steenuilen om te foerageren. Door een steenuilkast op te hangen aan de nieuwe bomenrij ten westen van het nieuwe bedrijfsgebouw, hebben de steenuilen uit de omgeving van het plangebied meer keuze in geschikt leefgebied, aansluitend op geschikt foerageergebied.

Mitigerende maatregelen

Het snoeien of kappen van bomen en struiken en het slopen van gebouwen 5 en 6 dient te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is, buiten het broedseizoen van vogels en indien geen jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

Het ophangen van een nestkast voor steenuilen aan de bomenrij ten westen van het nieuwe bedrijfsgebouw.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de gebouwen in het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Bij de nieuwe varkensstallen (gebouwen 3 en 4) sluiten de dakranden precies aan op de muren, is geen dakbeschot aanwezig en op enkele plekken zijn de muren zijn voor vleermuizen ongeschikt om op te landen (foto's 6, 7, 8 en 9).

In de oude varkensstallen (gebouwen 1 en 2) zijn geen geschikte openingen aanwezig in de stallen, aangezien alle mogelijke kieren en spouwen met isolatiemateriaal zijn dichtgemaakt voor een goed binnenklimaat van de stallen en het tegenhouden van plaagdieren (foto's 1, 2, 3, 4 en 5).

De grote schuur (gebouw 5) ten behoeve van het rundveebedrijf biedt beperkte mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Vanwege de afwezigheid van dakbeschot, het metalen dak, het gebrek aan wegkruipplekken en de klimatologische beperkingen is de aanwezigheid van niet zeer aannemelijk, maar het is echter ook niet geheel uit te sluiten. Gebouw 6 betreft de koeienstal, vanwege de aanwezige betimmering is het niet uit te sluiten dat vleermuizen in de stal een verblijfplaats hebben. Deze twee gebouwen (5 en 6) behoren tot het rundveebedrijf en worden pas over een aantal jaren gesloopt.

Het plangebied biedt geen geschikte vliegroutes voor vleermuizen, zoals laanbomen en sloten.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het weiland meerdere holletjes van veldmuis aangetroffen en is een haas gezien. In het aangrenzende weiland zijn ook molshopen gezien.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene (spits- en woel)muizen, bunzing, das, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en wezel (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn vos, wild zwijn (beide §3.3 Wnb) en otter (§3.2 Wnb) waargenomen. Op een afstand van vijf tot tien kilometer zijn damhert, edelhert, hermelijn, steenmarter, waterspitsmuis (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb) waargenomen.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor algemene (spits- en woel)muizen (waaronder veldmuis), egel, haas en mol. Voor deze soorten zijn ook geschikte verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied.

Mogelijk doorkruisen bunzing, ree, vos en steenmarter incidenteel het plangebied. Van bunzing is een waarneming bekend uit 2008 in de tuinen bij de woningen aan Oliemolen, ten oosten van het plangebied. In de gebouwen binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van steenmarter of bunzing. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vos of ree aanwezig.

De das komt voor ten noorden van de A67 en ten oosten van het Ei van Ommel. Het is niet aannemelijk dat dassen foerageren in het plangebied, aangezien het niet bereikbaar is voor dassen uit de omgeving.

Het plangebied is ongeschikt voor eekhoorn, wild zwijn, otter, damhert, edelhert, hermelijn, waterspitsmuis en bever door het ontbreken van het juiste habitat.

Effectbeoordeling

Vleermuizen

In gebouwen 1, 2, 3 en 4 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig, aangezien de gebouwen niet toegankelijk zijn voor vleermuizen. De voorgenomen sloop van deze gebouwen heeft derhalve geen negatieve effecten tot gevolg voor vleermuisverblijfplaatsen.

Nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen gedurende de periode half mei t/m september is wel noodzakelijk voorafgaand aan de toekomstige sloop van het gebouwen 5 en 6. Aangezien een vleermuisonderzoek (bij onveranderd plangebied) maximaal drie jaar geldig is, wordt geadviseerd dat onderzoek pas later uit te voeren. Ongeveer anderhalf tot twee jaar voor de sloop kan daarmee begonnen worden (afhankelijk van de sloopdatum), zodat voldoende tijd rest voor het jaarrond onderzoek en het verkrijgen van een eventuele ontheffingsaanvraag en het nemen van mitigerende maatregelen.

Bij het realiseren van het bedrijventerrein wordt het foerageergebied voor vleermuizen kleiner. Echter, door de aanleg van de groenstrook en de bomenrij wordt de benutbaarheid als foerageergebied voor vleermuizen beter. Tevens is en blijft in de omgeving van het plangebied voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Grondgebonden zoogdieren

Bij het voorbereiden van de grond voor het bouwen van het bedrijfspand worden leefgebied en verblijfplaatsen van veldmuis, mol en haas vernietigd. Bij het slopen van de schuren en stallen worden mogelijk leefgebied en verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen en egel vernietigd. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt leefgebied aanwezig voor algemene (spits)muizen, mol, haas en egel.

De bunzing heeft een groot territorium. De grootte van een leefgebied bedraagt 8 tot 1000 hectare en is afhankelijk van voedselaanbod: in streken met weinig prooi zal het leefgebied groter zijn (zoogdiervereniging.nl). De voorkeur van bunzing gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn

(Zoogdiervereniging.nl). Maar de soort komt ook voor in meer open landschappen, zoals weilanden met sloten. Het leefgebied van de bunzing zal door de bebouwing van het weiland in het plangebied iets kleiner worden. Echter, aangezien de bunzing een groot territorium heeft en in de omgeving van het plangebied voldoende geschikt leefgebied beschikbaar is en blijft, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de bunzing.

Ook voor ree, steenmarter en vos geldt dat verblijfplaatsen niet aanwezig zijn in het plangebied en dat ze een groot territorium hebben. Doordat voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar blijft in de omgeving van het plangebied, hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect op deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Voor algemene (spits)muizen, haas en egel geldt in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. De mol is in Nederland niet meer wettelijk beschermd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

In de gebouwen binnen het plangebied zijn tijdens het onderzoek geen verblijfplaatsen aangetroffen van steenmarter of bunzing. Het is mogelijk dat deze zich komende jaren wel vestigen in gebouw 5 of 6. Een inspectie door een ecooloog op aanwezigheid van marterverblijfplaatsen in deze gebouwen is daarom noodzakelijk ruim voor de sloop.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Uit de AERIUS-calculatie blijkt dat het project niet leidt tot een toename in stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats in Natura2000-gebieden (dit geldt voor zowel de Nederlandse als Belgische Natura 2000-gebieden). Effecten als verdroging, versnippering en verstoring door licht, geluid en trilling in Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen worden uitgesloten.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand en de kleinschalige aard van de werkzaamheden geen (significant) negatief effect op de kernkwaliteiten van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, reptielen en vissen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.3 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

In schuur 5 is een nest gevonden van een algemene vogelsoort (niet jaarrond beschermd). Dit gebouw wordt niet direct gesloopt, in de tussentijd zouden andere vogels in de schuur kunnen gaan nestelen. Ook in gebouw 6, de koeienstal kunnen vogels nestelen. Voorafgaand aan de sloop dient daarom een inspectie door een ecooloog plaats te vinden in gebouw 5 en 6 voor nestelende vogels. Indien geen jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn kunnen de gebouwen (na het vleermuisonderzoek) worden gesloopt buiten het broedseizoen van vogels.

De bomenrij die grenst aan het plangebied in het noordwesten biedt nestgelegenheid voor algemene vogelsoorten. Indien bomen wordt gesnoeid of gekapt dient dit plaats te vinden buiten het broedseizoen van vogels.

Door de voorgenomen plannen voor mogelijk foerageergebied van roek, steenuil en kerkuil kleiner. Aangezien het geen essentieel foerageergebied betreft voor deze vogelsoorten en in de omgeving voldoende geschikt vergelijkbaar foerageergebied behouden blijft, hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect op uilen en roek.

Door een nestkast voor steenuil op te hangen in de nieuwe bomenrij ten westen van het plangebied of de populieren ten westen van het plangebied, wordt het plangebied meer geschikt voor steenuilen uit de omgeving. Nabij de woning ten oosten van het plangebied is een steenuilkast aanwezig, deze is volgens de Vogelwerkgroep Peel sinds 2016 niet meer in gebruik.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

In gebouwen 1, 2, 3 en 4 zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig, aangezien de gebouwen niet toegankelijk zijn voor vleermuizen. De voorgenomen sloop van deze gebouwen heeft derhalve geen negatieve effecten tot gevolg voor vleermuisverblijfplaatsen.

Nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen gedurende de periode half mei t/m september is wel noodzakelijk voorafgaand aan de toekomstige sloop van het gebouwen 5 en 6. Aangezien een vleermuisonderzoek (bij onveranderd plangebied) maximaal drie jaar geldig is, wordt geadviseerd dat onderzoek pas later uit te voeren. Ongeveer anderhalf tot twee jaar voor de sloop kan daarmee begonnen worden (afhankelijk van de sloopdatum), zodat voldoende tijd rest voor het jaarrond onderzoek en het verkrijgen van een eventuele ontheffingsaanvraag en het nemen van mitigerende maatregelen.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Na de werkzaamheden (de nieuwe bommenrij) is de benutbaarheid van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen beter. In de omgeving van het plangebied blijft tevens voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

In het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig dat gebruikt kan worden als voortplantingshabitat door amfibieën. De sloot heeft een te lage waterstand en bevat geen waterplanten.

Doordat in het plangebied onvoldoende dekking aanwezig is, is het als land- en overwinteringshabitat ongeschikt voor vrijwel alle meer kritische soorten amfibieën. De sloot is matig geschikt voortplantingshabitat voor algemene niet kritische soorten, zoals kleine water salamander, bruine kikker en gewone pad.

Bruine kikker en gewone pad zijn weinig kritisch over het habitat en zouden het plangebied incidenteel kunnen doorkruisen. Voor bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.3. In het kader van de zorgplicht dient het dempen van de sloot plaats te vinden buiten de voortplantingsperiode van amfibieën (grofweg begin maart – september).

Het weiland in het plangebied biedt voor veldmuis, mol en haas geschikt leefgebied en verblijfplaatsen. Bij het realiseren van het bedrijventerrein worden het leefgebied kleiner en de verblijfplaatsen worden vernietigd. De schuren en stallen in het plangebied bieden voor algemene (spits)muizen en egel geschikt leefgebied en verblijfplaatsen. Bij het slopen van deze gebouwen wordt het leefgebied kleiner en de eventueel aanwezige verblijfplaatsen worden vernietigd. Voor algemene (spits)muizen, haas en egel geldt in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden verkregen. De mol is in Nederland niet wettelijk beschermd.

Voor bunzing, ree, steenmarter en vos geldt dat verblijfplaatsen niet aanwezig zijn in het plangebied. Deze soorten hebben een groot territorium. Doordat voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar blijft in de omgeving van het plangebied, hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect op deze soorten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid in bomen	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer er broedgeval is en buiten broedseizoen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheden in schuren 5 en 6	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Inspectie voorafgaand aan slopen
Steenuil, kerkuil roek	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	Ophangen nestkast steenuil
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vliegroute	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Mogelijke verblijfplaatsen in gebouwen 5 en 6	Ja	Mogelijk	Uitvoeren nader onderzoek naar vleermuizen
Bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat, voortplantingshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Algemene (spits)muizen, haas en egel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Bunzing, steenmarter, vos, ree	§3.3 Wnb	Onderdeel van het leefgebied	Nee	-	Inspectie gebouwen 5 en 6 voor de sloop

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, op voorwaarde dat:

1. Bomen worden gesnoeid of gekapt buiten het broedseizoen van vogels.
2. Watergangen worden gedempt of verlegd buiten het voortplantingsseizoen (maart t/m september) van amfibieën.
3. De later te slopen gebouwen (5 en 6) voorafgaand aan het slopen wordt geïnspecteerd door een ecoloog op de aanwezigheid van (jaarrond) beschermde nesten en verblijfplaatsen van marters.
4. Nader onderzoek naar vleermuisverblijfplaatsen gedurende de periode half mei t/m september is wel noodzakelijk voorafgaand aan de toekomstige sloop van het gebouwen 5 en 6. Aangezien een vleermuisonderzoek (bij onveranderd

plangebied) maximaal drie jaar geldig is, wordt geadviseerd dat onderzoek pas later uit te voeren. Ongeveer anderhalf jaar/twee jaar voor de sloop kan daarmee begonnen worden, zodat voldoende tijd is voor het onderzoek en voor een eventuele ontheffingsaanvraag en het nemen van mitigerende maatregelen.

Daarnaast wordt geadviseerd een nestkast voor steenuil op te hangen aan de nieuwe bomenrij of de populierenrij ten westen van het nieuwe bedrijfsgebouw.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 07-02-2020
- + Natuurbeheerplan provincie Noord-Brabant, kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan, 07-02-2020
- + NDFF - quickscanhulp.nl 07-02-2020 11:31:27
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Aanvullende informatie

e-mailcontact met J. van Zanten en M. Berkers van Vogelwerkgroep De Peel (IVN Asten-Someren) betreft de uilenkasten aan de Laarbroek te Asten op 12 en 13 maart 2020.

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen

van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.